ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ҐАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 короні.

Ч. 24. Чернівці, дня 14. (27.) червня 1902. Рік V.

На віче!

На віче! На віче!

Дуже важні справи народні вимагають **доконечно**, щоби ми зійшли ся і разом порадили ся. В нашім соймі краєвім заподіяно руским послам, а тим то і рускому народови кривду і зневагу. Всї иньші партиї сполучили ся против руского народу, аби его придавити, здусити і приперти до стіни. Що нам супроти того робити, як бороти ся з противниками, над тим мусимо всї докладно застановити ся, бо оборона наших прав народних може лише тодї бути успішна, а борба наша увінчана побідою, коли всї, увесь нарід стане як оден муж, всї в єдности і згодї будем одно і те саме робити, а в тій нашій роботї буде лад і порядок.

Друга важна справа — се справа церковна. Хто має стати митрополитом, хто его вікарієм — се для православного руского народу на Буковинї річ немаловажна. Досить ми натерпіли ся, ба терпимо ще і тепер від того, що окрім невеличкого числа руских правосл. сьвященників не маємо властиво пастирів і отців духовних, не маєм опіки в консисториї, не находимо правди і справедливости для себе в нашій рідній церкві. Тепер настала пора, коли ми повинні всї як оден упімнути ся о своє право. Як і що маєм в тій справі зробити, що почати, аби цїль осягнути, над сим також треба нам докладно порадити ся, бо инакше успіху не будем мати.

Длятого просимо Всїх, прийдіть **доконечно** на спільну раду, котра відбуде ся

на сьв. Івана Хрестителя,

в понедїлок дня 7-го липня

о годині 11-ій перед полуднем

в салї музичного товариства

в Чернівцях.

На ту раду запрошують Вас рускі посли:

Ник. Василько, Тодор Левіцкий, Єротей Пігуляк, Др. Ст. Смаль-Стоцкий.

Із сойму краєвого.

Перше засїдане сойму було в суботу, дня 21-го червня. Маршалок краєвий Ексц. Лупул, отворив засїдане промовою, в котрій сказав, що Видїл краєвий предкладає соймови богато важних справ до обради, що Видїл краєвий старав ся всїма силами о ощадність в господарцї краєвій, та що хотяй потреби шкільні значно зросли,

то все таки і сего року додатки на фонд краєвий і на фонд шкільний до купи не треба буде підвисшати; далї спімнув маршалок Лупул про золоте весїлє архикнязя Райнера і про весїля і заручини, які відбули ся сего року в цїсарскім домі, і просить, щоби сойм позволив, аби він в імени сойму і цїлого краю зложив повіншоване у стіп цїсарского трону. Дальше спімнув у волоскій і рускій мові про померших послів митрополита Чуперковича і Цуркана, підніс їх заслуги для краю, а посли повстанєм з місць віддали їм послїдну честь. Нарештї завізвавши всїх, аби в згодї і єдности працювали для добра краю, підніс многолїтство в честь цїсаря.

Президент краєвий Ексц. Бурґіньон повитав і від себе всїх послів, обіцяв всїма силами причиняти ся до успішности нарад соймових і представив на свого заступника радника двору Барлєона.

Відтак сьвіжо вибрані пос. Бальмош, Вольчиньский, та ректор унїв. Воюцкий зложили посольске приреченє.

Далї справозданя видїлу краєвого числом сорок і кілька і петициї придїлено під обраду комісиям. Тепер наступила верифікация вибору Бальмоша і Вольчиньского, котрих признав сойм послами.

Доси ішло, як бачите, зовсїм гладко а зі сторонських не міг нїхто навіть замітити, що лагодить ся в соймі буря. Лише деякі соймові мудрагелї знали, яким ударом хочуть почастувати Русинів, хоть і їм безпечно навіть на думку не приходило, що рускі посли їм ще лїпшим ударом відплатять. Ішла точка вибору до комісий. Після парляментарного звичаю, який панує у всїх парляментах, вибори ті відбувають ся так, що перед вибором порозумівають ся партиї щодо числа припадаючих на кожду партию членів комісий, а відтак кожда партия назначує зпомежи себе тих послів, котрих хоче мати в кождій комісиї. Сего доси ще нїколи в буковиньскім соймі, нї в нїякім иньшім парляментї не було, аби яку небудь партию при тім оминути. По перший раз стало ся се на сегоднїшнім засїданю. З рускими послами жадна иньша партия нї словом не порозумівала ся, а всї злучили ся на те, щоби руских послів до живого дїткнути. Они вправдї у всї комісиї повизначували і руских послів в тім самім числї, в якім они були заступлені в комісиях і в попередних сесиях, але не питаючи ся руских послів о їх думку і зовсїм не зважаючи на них. Річ ясна, що рускі посли не могли тоту кривду і зневагу і того подоптаня всяких парляментарних звичаїв приймити з легким серцем і не зважаючи на се, що нараз опинили ся в такім становищи, де всї против них подали собі одну руку, зараз таки, коли справа виборів прийшла на чергу, заявили устами д-ра Стоцкого, що *з огляду на заподїяну руским послам кривду і зневагу і з огляду на подоптанє парляментарних звичаїв они у виборі участи не возьмуть, за таке поступованє відповідальність звертають на тих, хто се завинив, а якби помимо їх волї хто не будь з них був до комісиї вибраний, вибору не приймуть і застерігають собі потягнути з сего поступованя иньших партий против них дальші консеквенциї. Рускі посли нїяким чином не позволять, щоб над релятивною більшостию краю, котру они заступають, партиї переходили до дневного порядку; они уважають се простим насильством і протестують против того.*

По тім заявленю рускі посли вийшли із салї, а вражінє єго було таке, що дехто з мудрагелів аж зблїд, бо того они не сподївали ся. Цїлу штуку виміpили они против посла Николая Василька; єго то не хотїли они мати в нїякій комісиї. Рахунок ворогів наших був такий, що тим чином Русинів роздвоять і хоть одну хвилю тим потїшать ся, що Николай Василько лишить ся на цїдилї. Та рахунок не вдав ся, бо посли Пігуляк

і Стоцкий *по всіх виборах заявили, що вибору не приймають.*

Почали махери помежи собою шушукати. Нараз пос. Марін, голова німецкого клюбу, встав і за Німців, Волохів і Вірменів заявляє, що всї ті партиї зважають при виборах на се, щоби в кождій комісиї були і рускі посли заступлені, лише що вибір осіб застерігають собі. На те дістав він відповідь від д-ра Стоцкого, що се як раз є насильство і зневага руских послів, против чого рускі посли мусять протестувати, а від посла Василька дістало ся Марінови кілька прикрих слів, бо-ж мусите знати, що Марін є послом черновецкого переважно руского повіту, а заразом і головою німецкого клюбу.

Посла Зубрицкого і Левіцкого на тім засїданю не було, бо др. Зубрицкий виїхав слабий до купелїв, аби поратувати своє здоровлє, а посол Левіцкий що йно в недїлю, т. зн. аж по першім засїданю, дістав повідомлене до рук, що сойм скликаний. І сї посли певно були-б на сїм засїданю поступили так само, як др. Стоцкий, Пігуляк і Василько.

Всї против нас. В попередних сесиях сойму, як всї знаєте, мали рускі, німецкі і вірменьскі посли одну руку, їх була більшість. А тепер німецкі, волоскі і вірменьскі посли мають одну руку, і всї вони стоять против наших руских послів, 27 або властиво 25 против 5 а властиво 4, бо др. Зубрицкий слабий! Коби ми хоть знали, за що хочуть нас всї давити і дусити. Причини анї руский нарід, анї рускі посли не дали до того нїякої, особливо-ж не дали жадної такої причини, щоби їх так зневажати, як се стало ся в суботу в соймі. На милованє нема силуваня і ми певно нікому не натручуєм ся і від нікого не жадаємо, аби з нами тримав. І ті посли могли з нашими розійти ся, не приставати з ними, але ще не конче стати їх ворогами. А прецїнь так стало ся — всї стали як оден против наших послів і зневажили їх.

Зневажили руских послів а таким чином і увесь руский нарід насамперед німецкі посли, т. зн. заступники міст тай тих всїх купцїв і торговельників, що розсїли ся помежи руским народом, з него, з єго кервавицї жиють, а в додатку, як бачимо, нас ще й ногами допчуть. Найбільша вина спадає за се на них, бо-ж від них це все вийшло. А між ними є і такий оден, котрого на свій сором і на ганьбу собі сам таки руский нарід черновецкого повіту своїми голосами вибрав послом і вислав єго до сойму — певно не на те, щоб він там руский нарід зневажав, єму кривду робив. Се посол дідич Марін. Він проводатор до всього!

Зневажили нас і посли вірменьскі, що заступають у соймі тих вірменьских дідичів, що то здавна розсїли ся межи нами і жиють з нашого поту.

Зневажили нас і волоскі посли, а межи ними особливо панотцї православні з о. Калїнескулом на чолї, з тим самим Калїнескулом, що то хоче тепер стати заступником митрополита і бути духовним зверхником і православних Русинів.

Що-ж ви на то, рускі люди? Чи хочете тоту кривду і зневагу терпіти? Чи хочете може за такі ворожі учинки ворогам ще й руку цїлувати, ту руку цїлувати, що вас поличкує і зневажає? Чи хочете спокійно чекати, щоби вас вороги, як перехвалюють ся в своїх ґазетах, желїзними руками здусили, здавили, замучили? — Ми знаємо, що нї, ми знаємо добре, що не у одного з вас на саму вістку про таку зневагу кулак засвербів, ми знаємо се напевно, бо сила людий була вже у нас на звідах, що то таке стало ся. Терпіти зневаги ми не будемо. Що-ж нам робити? — Над сим мусимо докладно порадити ся, а на таку раду скликують нас рускі посли **до Черновець на понедїлок, дня 7-го липня** (св. Івана Хрестителя). Приходїть як найбільше вас. Нехай увесь сьвіт знає, кілько нас є, тай що ми не дамось, бо нас більше тут.

Громадскі вибори в Яблоници.

Дякуємо красно „Рускій Раді“, що описала нашу кривду, але просим приймити ще раз нашу жалобу про вибори в Яблоници, бо знов зроблено нам нову кривду. Як вам відомо, подали ми були наші кривди в протесті до правительства і в два місяці по виборах т. є. на 4-го червня приїхав пан комісар із нашим двірником Дудьом Шерфом, котрий наперед поїхав до Вижниці, аби там порадити ся. І розпочало ся в нашій канцеляриї слїдство в справі наших виборів. Нам вправдї нїхто не давав знати, котрі ми рекурс против безправних виборів подали, нїхто нас не питав, хоть ми просили в рекурсї, аби нас переслухати. І ось яке слїдство було і яка правда. Начальник громадский Дудьо Шерф, котрий хвалить ся, що він велику поміч має в старостві, закликав собі 4 мужів довірія, аби на запитаня п. комісаря відповідали; тих мужів довірія він таки сам вибрав, а саме таких, котрі єму ідуть на руку, а то: Михайло Паучек, годованець Ицка Шерфа, двірникового сина. Годованцї то лиш у наших руских горах є. Є то такі люди, що на підмови жидівскі записують весь свій маєток на будь котрого жида, а жид заобовязуєть ся Гуцула з єго жінков і дїтьми, а найбільше таки самого чоловіка до смерти отримувати. Має жид давати єму постоли, горівки багато і хлїба, але мусить і Гуцул притім заробльовати, і так по смерти Гуцула переходить весь маєток на жида, ґрунта, лїси, пасовиско, хата, кілько хто має, бо жид бідного не хоче брати за годованця. І таких много випадків є, де собі жиди беруть годованцїв, щоби їх маєток на них припав. То був один муж довірія.

Другий муж довірія Дудя Шерфа і комісаря був присяжний Івон Попюк Дїдорек, котрий відобрав силоміцев жінку від свого шурина і з нев жиє вже далї 9 рік а свою жінку прігнав. Єго шурин Стефан Попюк скаржить Івана Попюка за жінку ба до старости, ба до правительства, до конснстору і до суду, і вже далї перейшов на старця, бо скарги коштують, котрі він робить в адвоката, но то нїчо не помагає, бо хоть начальнйк громадский Дудьо Шерф дістає острі накази від зверхностий честних, аби він їх розігнав, то він той наказ не сповняє, бо нїкого не боїть ся. Такий чоловік у нас журатом! Третий й четвертий були Николай Пішух і Афтанасій Полек підлизачі двірника, бо в него задовжені. Пятий і шестий то Дудьо Шерф яко толова і єго писар Чайковский. Сей послїдний любить порцию, і за порцию до всего готов. Коли прийшов наказ від пана нашого президента, аби корчми були в сьвята і недїлї від 12-ої години в полудне позамикані і що не вільно горівку продавати, то він толкував жидам той роспорядок так, що не стоїть, до котрого часу не сьміє ся горівку продавати. Отже в 12-ій годинї треба коршми заперти, а за пів години можна знов отворяти і шинкувати. Краєвий Видїл казав 3 рази виписати місце на писаря, бо Чайковского через єго дїла раз назавжди скинув, але Дудьо Шерф єго приймив против волї староства і краєвого Видїлу, бо він нїкого не боїть ся, хоть ті зверхности дали наказ громадскому начальству, аби другого писаря приймити. Пан комісар мав отже розслїдити на розказ правительства скарги в нашім рекурсї, чи лїсти по правдї виписані і чи они стояли в канцеляриї, щоби кождий міг читати і знати, де в котрій клясї стоїть. Показало ся отже, що лїсти не були в канцеляриї і що він нїкому не показував, лише тримав в себе в дома. Але мужі довірія потакували за двірником, що они читали самі, хоть не уміють читати, і що двірник кождому, хто хотїв видїти, то давав читати в себе дома. Мусимо сказати, що Дудьо Шерф мало коли дома тримає ся, бо все їде в сьвіти, бо він купець від дерева, і лише видко єго в суботу і в недїлю дома, і виборцїв, як одного разу прийшли, щоб переконати ся, чи они записані, він їх відослав до писаря. Виходить отже із сеї точки розслїду, що 5 людий довірія правду говорили, а 40 нї, котрі робили рекурс.

Друга точка то була така. Чи Шльома Шерф аґітував і підказував декотрим виборцям в компатї виборчій? Всї мужі довірія потакували за Дудьом Шерфом, що то не правда. То значить, ми, котрі ре-

курс робили і можемо присягнути кілька нас, що виділи і чули, що він підказував, то нібито неправду писали-м. Такими то штучками гадає Дудьо Шерф знов викрутити ся, щоби знов двірником громадским був. Через 9 літ він жадного рахунку громадского не хоче робити і ніхто не знає, кілько маєтку громадского маємо і які видатки, а ліси громадскі нищать ся і продають ся. Знаємо лише то, що коло доріг враз у раз мусимо робити як на панщині, що всїлякі безправства в селї дїють ся, коршмарі нищать нарід, недїля і сьвята не шанують ся, коршмарі приписів не тримають ся. Пустота в селї дїєть ся, бо нашого теперішного начальника громадского то нїчо не обходить, аби громаду на добре випровадити. І хто тут нашій бідній громадї допоможе? Оттак нарід наш сходить на біду.

Письмо з Міткова.

Прошу вас, панове читателї, послухайте, як то у нас, у Міткові, відбули ся громадскі вибори дня 28-го мая. Ото-ж скажу вам по правдї, що начальник громадский хотїв ся збути двірництва, бо єму не двірником бути, лиш у своїм гарнім ґосподарстві ґаздувати. Отже перед шістьома тижнями писар виписав лїсти виборчі, відослав до Кіцманя, до пана старости, пан староста лїсти переконтролював і призначив, котрі виборцї до котрої кляси належать, і прислав назад до Міткова. Правда, лїсти лежали 6 недїль у канцеляриї громадскій на столї, але за них мало хто знав, бо начальник громадский не казав гайдукам, аби заказали людем, що лїсти виборчі є у канцеляриї на столї, аби люди ішли читати, може що кому бракувало, аби собі поправити. Правда, казав двірник самий коло церкви, але то мало люди чули, бо одні пішли до дому, а одні ще були у церкві. Правда, казав він і по дорогах деякими людем, котрим він міркував, що потягнуть ураз з ним. Отже день за днем, тиждень за тижнем присуває ся 6 недїль, визначили, на котрий день має бути вибір, писар виписав якийсь кундмахунґ по нїмецки, і прибили єго на стїну у канцеляриї, а в нас Нїмцїв нема, хиба жиди читали тай розуміли, що то є, а більше нїхто. Отже перед вибором 8 день передом мусїв двірник розказати гайдукам, аби пішли в село сказати людем, коли має бути вибір, і то кождому, навіть і найбіднїйшій вдові тотій, котра платить лиш 34 сотики податку, бо і вона має право до голосованя. А в нас сего не було. Аж послїдної днини, коли мав приїхати пан комісар, аби перепровадити вибір, післав двірник гайдуків у село, аби кричали і гонили людий до вибору, бо від осьмої години рано будуть ся розпочинати вибори. Але які то вибори, то богато людий і не знали. Одні йшли, а одні і не йшли, а одних і дома не було, бо не знали, коли має бути вибір. Більше як дві парти людий не було. А жиди були, хоть не всї, але прилагодили ся добре, бо позабирали від тих повновласть, котрі не були, тай голосували по 3 і по 4 рази оден із повновластями. А до того ще і попросили кількох мужиків, аби голосували на них, і дуже легко вийшло 3 жиди на радних громадских, хоть їх лиш є 15 нумера в Міткові. Але нїчо, що вони є вибраними, бо і вони мають право голосувати і вибраними бути, лиш най би ся вони самі з себе вибрали без мужиків. Як би мужики мали розум, аби на жидів не голосували, а виділи би, чи би вийшов хоть оден з них на радного! Ага, правда, забув я вам розповісти, як наші гайдуки ходили по селу, як вони казали людем: Гайда люди, сходїть ся до двірника на осьму годину до вибору! Хоть то вже була друга година пополудни, то він усе казав, що на осьму годину перед полуднем. Але не дивуйте ся сему і не сьмійте ся, бо яка плата у нас гайдукам, такі і гайдуки. От прошу, послухайте, за 35 левів на рік за нічного вартівника і за десятника на половину села поверх 120 нумера заказати, що коли потрібно, на шарварок вигнати свій десяток і всьо. Оттак то наш руский нарід копає яму сам під собою, вибирають жидів на радних, аби їх заступали, їх ратували від всякого нещастя, а вони би раді ті нехристи нашого чоловіка у найгіршу біду запрова-

дити, в землю живцем закопати, лиш аби забрати наш маєток під себе. То-ж братя християни, час ся вже поправити. Перестаньте вже на жидів голосувати, а голосуйте на своїх братів християнів, на таких, котрі би вам жадали добра для вас і для ваших дітий! Погадайте собі, кілько де є в селах жидів, що позаходили Бог знає відки, власне голі і босі, а тепер мають такі великі маєтки. А відки то, як не з нас мужиків? Політичними способами лиш що з нас шкіру не здоймають! Уважайте на них, не вдавайте ся з ними на раду, бо він з вами говорить дуже файно і облесно, вам ся здає, що не знати який він вам приятель, а він би вам боком душу видер.

Читальник з Міткова.

(А чи подали ви против того вибору протест або рекурс? — Видите, як то зле, як люди не пильнують виборів! Чому-ж ви в читальни не прочитали добре людем книжочки „Громада“, там все стоїть, як при виборах поступати. Тепер маєте науку, що то зле, дуже зле не дбати за свої права. *„Руска Рада“.*)

Всячина.

Наш цїсар їздив до Дрездна на похорон короля Саксонії Альбрета, і повернув вазад до Відня.

Коронация короля Анґлії мала відбути ся в сей четвер, але король захорував тяжко і всї гостї, що вже були зїхали ся до Лондона, розїхали ся до дому.

Петиций посилайте зі всїх громад як найбільше, тай посилайте як найскорше, не гайте ся, бо тими петициями підопрете руских послів в їх борбі за руский нарід.

Велике сьвято в Каменї. На 14-го с. м. вечером вистріли з моздїрів дали людем знати, що в недїлю на 15-го відбуде ся велике сьвято т. є. отворене каси позичкової і щадничої.

Вже рано в недїлю явили ся всї громадяни в найкращім, сьвяточнім строю очікуючи нетерпеливо, але з великою радостию дорогих гостий із Черновець п. д-ра Стоцкого і п. професора А. Клима. Парубки на конях з фанами і лентами через плечі під проводом учителя п. Леонтія виїхали на границю громади Камена дорогим гостям на зустріч і провадили їх з грімким окликом „славно“. Під селом Камена випрягли що найповажнїйші господарі конї і тягли милих гостий в повозї аж перед шкільний фанами і маєм гарно украшений будинок. Вистріли з моздїрів не переставали. На брамі привитав п. Стоцкого начальник громади п. Василь Цуркан хлїбом і солев ось сими словами: „Витаю Вас сердечно, пане доктор, по нашому рускому звичаю і желаю Вам в імя цїлої громади, щоби Всевишний Вас отримав еще много лїт для добра наших темних від кождого забутих і визискуваних хлїборобів“. Пан др. Стоцкий поцїлювавши хлїб подякував за так красне привитане, вступив до переповненої, прекрасно декорованої шкільної салї і промовляв через 5 годин так поучительно, що всїм рясні сльози текли з очий. До ради надзорчої зістали одноголосно вибрані Василь Цуркан предсїдателем, Юрій Кожолянка заступником, Міхайло Кожолянка, Тодер Токар, Леонтій Фочук, Пентелей Цуркан, Тодер Шлемко, Василь Шлемко, Івон Чорногуз, Юрій Савчук і Петро Чорногуз членами. Від 3. години забавляли ся ми всї так сердечно, що нам зістане сей день певне яко днем памятним. Коло 7. години попращав ся п. др. Стоцкий і професор п. А. Клим, а зібрані, що найповажнїйші ґазди на руках з окликом „славно“ і „многа лїт“ винесли дорогих гостий аж на повоз.

Петро Чернявский, читальник.

В Мігові відбув ся 16-го червня загальний збір читальнї. До нового видїлу вибрані Стефан Макаревич голова, Стефан Дудка заступник, Андрій Тирлибавка касиер, Юрій Шутак писар, Михайло Шутак бібліотекар, а Андрій Зинич і Іван Зинич контрольорами. Членів має читалня тепер 52, але вкладку членьску на сей рік заплатили лише 23, а 29 мають ще заплатити. Письменних є 13, а решта неписьменні. — Тої самої днини відбув ся також і загальний збір каси. Виповнено всї формуляри для Видїлу кра-

євого, перепроваджено доповняючий вибір до ради надзорчої і до старшини. Членів в касі є 50. Члени ухвалили зробити межи собою складку, аби побудувати для каси осібну хату. Каса орудує 3303 кор. 40 сот., до щадниці прибуло в 1902-ім р. 1200 кор.

Добрий отець духовний. З Вашківців над Черемшом ходить один бідний школяр, що не має ні тата ні мами, до висших шкіл. Імя єго Турчинець, і він вже в 6-ій клясї ґімназияльній. А дійшов він аж до тої кляси при помочи сьвітлих патріотів, що єму помагають. Межи тими патріотами стоїть о. Купчанко, парох з Вашківців, на першім місци. От сего року на вознесеніє служив о. Купчанко богослуженіє а по службі Божій вийшов на двір із сьвятинї тай заговорив до народу красну проповідь про житя нашого бідного Русина. При кінци сеї проповіди припімнув за бідного школяра із Вашківців, тай попросив, аби, чия ласка, склали люди єму бідному школяреви хоть дещо, аби тим єму допомочи. За прикладом о. Купчанка склали люди зараз 12 корон і 77 сотиків. Слава і честь о. Купчанкови за сей красний учинок. Якби усї отцї духовні так дбали за нарід, так обставали за бідними, то з бідних людий були-б колись сьвітлї люди, а не йшли би до Канади. Але у нас по руских селах рідко де подибати руского сьвященика, що дбав би за люди як отець за свої дїти. Таких отцїв духовних, як Купчанко, мало, дуже мало. Понайбільше самі чужі, безязикі панотцї, що не за нарід, а за себе дбають. Тим більша честь належить ся. о. Купчанкови за єго християньский красний учинок.

П. М.

Заробок можна найти всюди, але треба єго шукати і розумно до него брати ся. Ми вже нераз вказували на торговлю покладками і радили нашим господарям а особливо крамарям брати ся до неї. Тепер читаємо в „Дїлї“ в сїй справі ось що: Торговля покладками, се такий интерес, що при нїм звичайний собі галицкий жидок по недовгім часї ставить каменицї. Починає нарештї до того розуму приходити поволи і наш нарід і от пр. в богато селах підгаєцкого повіту взяв ся він до сеї торговлї, хоч що правда, є она лиш у найпершім початку розвитку. Почин дала мин. року читалня в Середнім, що раз на тиждень стала висилати свого крамаря у село з кошиком і сей скуповує покладки так само, як се перед тим робив посередник з найблизшого місточка. Покладки відвозить ся відтак на торг, де купує їх жид з Підгаєць, і оттак невеликим трудом позбули ся люди одного посередника торговельного, а крамниця заробляє річно 150 до 200 кор. Не диво, що нарід з сусїдних сел з власного почину торгує також покладками і вже придумує над способами, як би з'орґанїзувати згадану торговлю на ширші розміри. В тім дїлї віднесли ся вже читалнї до „Просьвіти“ у Львові за порадою і мають надїю, що се товариство дасть товчок до ширшої та загальної акциї в тім напрямі. Та заки се стане ся, нехай отся звістка про купецкий рух серед нашого мужицтва спонукає нашу інтелїґенцию по селах, аби всюди наклонила чи то читалнї чи самостійних крамарів до торговлї покладками отсим на разї напростійшим способом, бо справдї велика шкода кождого сотика, що нам чужі так легким трудом відбирають. А рівночасно берім ся від разу до поважних нарад над дальшим, ширшим розвитком отсего торговельного промислу, а відтак може й до заснованя окремої акцийної спілки. На всякий спосіб не вільно справи легко брати.

Із Шербівців. Біда нам читальникам. Раді би ми учити ся, раді би просьвіщати ся, та страшних маєм противників. А найперший межи ними наш піп румунїзатор о. Серетян. Нас читальників посилає до Болехова, перед двома тижнями розкричав ся в церкві, аж на пальцї здоймав ся: „Бойки, до Ґалїциї забирайте ся“! — Оттак він нам в церкві проповідує, але наш хлїб єму смакує. Пустив по селї ріжні байки, що нібито читальники хотять собі голеного попа спровадити, що тоті, котрі належать до читалнї мають по 20 корон податку більше платити і т. д. Але ось зачув він, що читальники хочуть собі запровадити касу. Зараз післав двірника

тай иньших своїх заушників тихцем по хатах, аби гонили людий до него. Приніс дві бочки пива, частував та все повтаряв їм свої байки, а відтак завізвав людий, аби писали ся на волоску касу, а не на униятску. На другий день поїхав вже з кількома до Серету, де єму велику поміч задає оберрумунізатор староста, тай вже й подав письмо до суду о зареєстроване своеї каси. Цікаві ми знати, яка то буде волоска чи-там німецка каса в рускім селї. Таж в касї з грішми справа, і люди повинні знати, що в касових книжках писано, уміти се прочити. Якже вони це читати і розуміти муть, коли це по чужому а не по нашому? Межи попівскими поплечниками нема навіть і письменних — от кілька людий, що їх жиди повнучували підписувати своє імя на векслях, тай тілько, але читати вони не уміють. Оттаким способом хоче нам піп румунізатор нашу читальню знищити. Але заглянемо і ми тепер ліпше до єго відправи в церкві, чому вона йде в рускім селї по волоски а не по руски, чому ми в домі Божім казаня не чуєм, а лайку, та зойки, та луск?! — Ось що, виправляє в нашім рускім селї піп ромунізатор!

Із Ленківців. Радість велику мали-м в неділю, дня 22-го с. м., коли зобачили-м межи нами прибувшого до нас пароха о. Петрашка, котрий дуже щирими і радістними словами на привіт заговорив до нас, і через цїлий час не о однім була бесїда межи нами а отцем нашим духовним, котрий вступив зараз таки першої неділї по своїм приходї на сьвіжу парафію по богослуженю і до нас до читальнї. Але скоро тая радість обернула нам ся в смуток, бо при розпрощеню то такими словами заговорив до нас, що-м ся мусїли всї присутні встидати, а не мали-м сьміливости поспитати, до чого ся тії тичуть. А то от якими словами заговорив до нас! Каже: я сьвятив поле на трох кутах там, де я був, і менї дали з кождого кута по дві курки, то я пять з'їв, а шеста менї стала в горлї і длятого я захрип так, бо знайшло би ся дещо ще більше поговорити, але я не можу через тую курку. Просимо, братя Русини, розберіть сесї слова о. Петрашка, до чого вони можуть дотикати ся, бо нам здає ся, що наш прибувший парох вступив до нас зараз першої неділї лише на перевідунки!

Відповідь „Руської Ради“.

Самуіл Гуменюк в Вашківцях н. Серетом. Статут для каси райфайзеньскої воштує 30 кр., а порадник як закладати касу, 20 кр. Пришлїть сї гроші до друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях, а вона вишле вам зараз тоті книжки.

Данило Малищук в Панцї-Забагнї Як колот в родинї, то дуже зле. Порадити вам тяжко, бо ми мусїли-б перед тим знати, що стоїть в книгах ґрунтових (ґрундбусї). Найлїпше удайте ся до адвоката або до нотара в Сторожинци, він піде, розгляне ся в книгах ґрунтових і в актах судових і порадить, що ви маєте робити і як поступати, бо нам з відси до Сторожинця за далеко.

П. Б. в Гог. Тяжко менї Вам порадити, що маєте вибирати. Вибирайте те, що для вас лїпше. Споминаєте також за войско, але я з Вашого письма не розумію, якої просьби вам треба. Пишіть докладнїйше!

Заохочуймо всїх, аби приступали до нашого щиро мужицкого товариства „Руска Рада“ в Чернівцях!

Складаймо гроші на наш
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях!

Видає Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ВОЛОДИСЛАВ СЕКЕРСКИЙ.
З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом В. Секерского.